

Spis treści

CZEŚĆ I

Rozdział 1. Dlaczego cała rodzina?	15
Wszyscy jesteście współzależni od siebie	15
Terapia rodziny jako nowy paradygmat	15
Model cyrkularny (kołowy) a liniowy	16
Nowy paradygmat rewolucjonizuje praktykę psychoterapii	17
Rzeczywisty świat powiązań rodzinnych	17
<i>Rozpoznawanie konfliktu i rozwiązywanie go u źródła</i>	
Mobilizowanie zasobów rodzinnych	18
Miejsce terapii indywidualnej w obrębie paradygmatu terapii rodzin ...	19
Podstawa terapii – wywiad z rodziną	20
<i>W jakich wypadkach wywiad z całą rodziną jest szczególnie zalecany?</i>	
Rozdział 2. Najważniejsze elementy koncepcji	22
Teoria determinuje obserwację	22
Źródła, na których opiera się nasz model	22
<i>Cybernetyka • Dialektyka</i>	
Negatywne i pozytywne zależności	23
Związek jednostki z całością systemu	24
Struktury pionowe i poziome	24
Obciążenia z przeszłości a potencjał nowego początku	25
Ważne struktury dynamiczne często bywają ukryte	25
Wymiar etyczny	25
Pięć najważniejszych perspektyw badawczych	26
1. Indywiduacja relacyjna	27
<i>Podstawowa zasada • Zdolność do samoróżnicowania i samoodgraniczania • Zaburzenia indywiduacji relacyjnej u pacjentów chorych na schizofrenię • Zaburzenia indywiduacji relacyjnej jako cechy systemów • Oznaki niedostatecznej indywiduacji relacyjnej w rodzinach • Izolacja a fuzja • Możliwości terapii w przypadkach niedostatecznej indywiduacji relacyjnej</i>	
2. Transakcyjne modele wiązania i odsuwania	30
<i>Trzy główne poziomy wiązania • Dalsze aspekty wiązania • Cechy modelu odsuwania</i>	

3. Delegacja	34
<i>Zaburzenia procesu delegacji • Delegaci związani i odsunięci • Znaczenie modelu delegacji dla terapii</i>	
4. Wielopokoleniowe dziedzictwo i zasługa	36
<i>Dziedzictwo • Zasługa</i>	
5. Stan współzależności	38
<i>Złośliwy pat • Klincz • Znaczenie złośliwego pata w psychoterapii</i>	
Połączenie pięciu perspektyw w praktyce klinicznej	43

Rozdział 3. Empatia, interpretacja i struktura

Empatia	46
<i>Sily rządzące systemem</i>	
Stabilność poznawcza	48
Otwartość	48
Podwójna rola terapeuty prowadzącego wywiad	49
Zaangażowanie i uwalnianie się	49
Stronniczość wielokierunkowa	50
Szukanie pozytywnych stron	51
Aktywny udział terapeuty	52
Przeniesienie i przeciwprzeniesienie	53
Rodzinne reguły, mity i sekrety	54
Rodzice osoby oznaczonej jako pacjent	55
Osoba oznaczona jako pacjent	56
Rozpoznawanie ambiwalencji i ukrytego sabotażu	56
Koterapia	57
Wskazania dla koterapii	57
Koterapia podczas szkolenia	58
Znaczenie pracy zespołowej	58

Rozdział 4. Podstawowe zagadnienia

Diagnoza	60
Motywacja	61
<i>Zdolność do zyskania motywacji</i>	
Kontrakt terapeutyczny	62
Ustalanie kierunku dalszej terapii	63
<i>Leczenie przez spotkanie • Leczenie przez zmianę systemową • Leczenie przez aktywną restrukturyzację • Praca podczas sesji terapeutycznej a praca poza sesjami • Podsumowanie</i>	

Rozdział 5. Szczegóły	69
Gdzie powinna się odbywać terapia rodziny?	69
Zabawki	70
Pomoce audiowizualne i lustro weneckie	70
Wywiad zaczyna się od pierwszego kontaktu	71
<i>Terapeuta pełniący dyżur telefoniczny • Inne aspekty pierwszego kontaktu telefonicznego</i>	
Czy dzieci powinny uczestniczyć w pierwszym spotkaniu	74
<i>Poświęcenie ze strony dzieci • Czy udział we wspólnym wywiadzie może zaszkodzić dzieciom? • Dziecko jako sprzymierzeniec terapeuty • Rodzinne sekrety i sprawy intymne</i>	
Motywacja zewnętrzna a wewnętrzna	77
Koszty terapii	77
Problem równoległego leczenia	78
Czas oczekiwania	78
Kompetencja terapeuty	78
Rozdział 6. Fazy pierwszego wywiadu	79
Czy można wyodrębnić poszczególne fazy pierwszego wywiadu?	79
Elementy podejścia cyrkularnego (okrężnego)	79
Jak długo powinien trwać pierwszy wywiad?	80
Pierwszy wywiad jako proces fazowy	81
Faza wstępna: powitanie	81
<i>Kto się spóźnia? • Kiedy zacząć wywiad?</i>	
Co skłoniło rodzinę do przyjścia na spotkanie	82
<i>Wejście do gabinetu terapeuty • Wybór miejsca do siedzenia • Przywitanie z rodziną i pokazanie wyposażenia gabinetu • Zasada dyskrecji • Faza wstępna: rozpoczęcie wywiadu • Podziękowanie rodzinie za przybycie • Ułatwianie rozmowy • Każdy ma prawo głosu • Terapeuta jako lider • Zachęcanie dzieci do zabawy lub do rysowania • Dzieci w wieku 6–12 lat lubią rysować • Obserwacje dokonane w ciągu pierwszych minut • Różnice zdań • Gestalt relacyjny • Podsumowanie</i>	
Faza środkowa: interakcja z rodziną	90
<i>Rozpoznawanie indywiduacji relacyjnej • Rozpoznawanie wiązania i odsuwania • Rozpoznawanie delegacji • Analizowanie perspektywy wielopokoleniowej • Definiowanie stanu wzajemności • Praca zespołowa • Paradoksalne zadania i interwencje</i>	
Faza końcowa: pożegnanie	94
Ocena pierwszego wywiadu	95
Raport z pierwszego wywiadu	95

<i>Skierowanie • Charakterystyka rodziny • Przebieg wywiadu • Rezultat wywiadu</i>	
Pierwszy wywiad z rodziną Schulzów	97
<i>Skierowanie • Charakterystyka rodziny • Przebieg wywiadu • Rezultat wywiadu</i>	
Rozdział 7. Rodziny z problemem	102
Rozbite rodziny	102
Problem ostry a chroniczny	104
Rodziny psychotyków	105
Rodziny młodocianych przestępców	108
Problem maltretowania dzieci	109
Problem narkomanii	111
Rodziny potencjalnych samobójców	113
Rodziny z dziećmi upośledzonymi fizycznie lub psychicznie	115
Problem choroby psychosomatycznej	115
<i>Specyficzność komunikowania się i transakcji • Dynamika relacyjna • Znaczenie przypisywane chorobie • Wykroczenie poza poziom medyczny • Przewycięzanie wstydu i poczucia winy • Relacja oparta na zaufaniu • Krucha bryła lodu • Czy wszystkie rodziny z zaburzeniami psychosomatycznymi mają taką samą strukturę?</i>	

CZĘŚĆ II

Rozdział 8. Wywiad z rodziną Boltów	125
Wprowadzenie	125
Pierwszy wywiad z panią Bolt	126
<i>Skierowanie • Wydarzenia towarzyszące początkom choroby • Zapis pierwszego wywiadu z rodziną Boltów • Pierwszy kontakt z rodziną • Poważne potraktowanie choroby • Wydarzenia towarzyszące początkom choroby • Relacje i konflikty • Zaległa praca z żałobą • Konflikty wywołujące chorobę • Konflikt ujawniający się podczas wywiadu • Kolicje i przypisane role • Słabość i siła • Niezrealizowana praca z żałobą • Śmierć teścia • Żal ojca • Dziedzictwo ojca • Odwrócenie ról? • Niewesołe dzieje pani Bolt • Wyobcowanie partnerów • Wzajemne wykorzystywanie się • Siła słabości • Dzieci jako osoby delegowane • Jak pomóc mamie? • Konflikt między siostrami • Skutki delegacji</i>	

• *Niejednakowe traktowanie córek* • *Rozmycie granic międzypokoleniowych* • *Ojciec pomaga matce* • „*Pomoc*” dla matki? • *Poczucie winy u dzieci i konflikty lojalności* • *Annette stara się bronić matki przed ojcem* • *Kłopoty z bilansem* • *Trudności z zawarciem kontraktu terapeutycznego* • *Postęp w sprawie kontraktu* • *Kontrakt z rodziną*

Rozdział 9. Omówienie przypadku rodziny Boltów 179

Historia rodziny pani Bolt 179

Dzieciństwo • *Jedyna, która ocalała* • *Nowa rola* • *Narzeczeństwo i ślub*

Małżeństwo i dzieci 182

Chwiejna równowaga

Najważniejsze wydarzenia z historii rodziny 183

Obecna sytuacja rodziny 185

Głęboko zarysowany podział • *Dialektyka słabości i siły* • *Rola dzieci*

Hipoteza na temat podstawowej dynamiki rodzinnej 187

Reguły systemu • *Rodzinne więzienie* • *Dynamika relacyjna* • *Koluzja w małżeństwie* • *Dynamika stymulująca chorobę*

Rozdział 10. Testy rodzinne: Test Rorschacha i TAT 192

Podstawy teoretyczne 192

Ocena relacji a tradycyjna diagnoza • *Diagnostyka transakcyjna w praktyce* • *Zasady procedury wspólnego testu*

Zapis przebiegu wspólnego Testu Rorschacha z udziałem rodziny Boltów 196

Zapis przebiegu TAT z udziałem rodziny Boltów 203

Raport na temat przeprowadzonych testów zgody Rorschacha i TAT 209

Przebieg procesu wywiadu • *Charakterystyczne cechy rodziny* • *Uwagi końcowe*

Rozdział 11. Perspektywy terapeutyczne 218

Na czym polegał najważniejszy konflikt w rodzinie Boltów? 218

Jakie siły podtrzymywały konflikt? 220

Jak można było rozwiązać konflikt? 221

Epilog 224

Bibliografia 227